

РОЗДІЛ ШОСТИЙ

Кольорове колесо

*Якщо чоловік асоціює жінку з кольором, щоразу,
як він бачитиме цей колір, він згадуватиме
про неї, а потім про свої почуття до неї.*

— МАРІН БОРДО, ДУВЕЛЕРУА, ПАРИЖ

ХТО СКАЗАВ, ЩО ПАРИЖАНИ ВДЯГАЮТЬСЯ ЛИШЕ В ЧОРНЕ?

Ось я в Парижі і бачу навколо лише жовте. Жовте! Виявилось, що це колір осіннього сезону. Коли я цікавлюся про це у своєї подруги Ненсі, котра переїхала з Америки у Францію, вона говорить ось що:

— Вони наче отримали якесь повідомлення.

Ненсі вийшла заміж за французького лікаря і живе в Парижі вже двадцять років.

— А тебе в переліку для текстової розсилки немає? — запитую я у неї. У відповідь вона сміється, адже ми давні подруги і традиція наших добродушних жартів розпочалася ще тоді, коли ми познайомилися в компанії «Есті Лаудер», нам тоді було по двадцять років. Це сталося під час випуску канонічного аромату *Beautiful* у яскраво-рожевій упаковці.

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

Втім, повернімося до «повідомлення».

— Ні, — говорить Ненсі з удаваним розчаруванням. — Парижанки не поділилися зі мною сповіщенням про новий колір!

— *C'est dommage*, — кажу я. — Це ганьба! — І вона зі мною погоджується.

Ми насолоджуємося неймовірно дорогою кавою за рогом модного району Трокадеро, бо це неподалік від місця роботи і дому Ненсі, а ще це чудове місце, щоб спостерігати за стильними людьми. Ненсі все ще працює в індустрії краси, а я повернулася до справи, яку завжди любила — письма. Саме тому я знову приїхала в Париж. Зазвичай я відвідую Місто вогнів двічі на рік, втім, зараз я зачарована його кольорами! Можливо, це тому, що в цей час проходить Тиждень моди і я нетерпляче очікую на нові тренди у вітринах крамниць і на вулицях. Навкруги буяє жовтий колір: жовті пальта, жовте взуття, жовті шарфи, жовті сумочки.

Моя подруга Едіт говорить, що це все через осінь, адже зараз сезон збору врожаю і, звісно, в моді жовтий колір, а ще темно-вишневий, що символізує вино і збір винограду. Вона говорить, що у свідомості французів мода завжди поєднувалася з природою, їжею, ароматами і землею, але все одно — чому стільки жовтого? А чом би й ні.

Я і досі думаю про це, коли зустрічаюся з іншою паризькою подругою — Валері. На ній немає нічого з модного жовтого. На ній жовтогаряче. Вона не зважає на «повідомлення» відповідного сезону, вона завжди одягнена в жовтогаряче. Це її особливий колір.

Валері — власниця *Ma Collection Marchande de Saveurs* — чарівної крамниці в Парижі, яка спеціалізується

на вишуканих делікатесах (тобто вона особисто обирає те, що продаватиметься в її крамниці).

Якщо ви завітаєте в її крамницю, то ніколи вже не зможете забути це місце. Так, її особливий колір — це жовтогарячий. Кошки в крамниці жовтогарячі, стіни жовтогарячі, й сама Валері носить щодня речі жовтогарячого кольору, у неї яскраві окуляри і руде волосся. І вона зовсім не виглядає вульгарною. Навпаки, вона яскрава, стильна й абсолютно чарівна. Своєю любов'ю до жовтогарячого вона оголошує про себе. Французи зрозуміли силу кольору і брендингу задовго до того, як це стало модним. Згадайте лише жовтогарячий від «Ерме».

Особливий колір Валері повідомляє іншим, що вона весела, артистична, а ще оригінальна — і при цьому їй не потрібно нічого казати.

**Оберіть власний особливий колір
і носіть його щодня.**

Коли я запитую у Валері, чому вона обрала саме цей колір, вона загадково усміхається і говорить з дуже милим французьким акцентом:

— Жовтогарячий — це колір енергії. А червоний більше нагадує кров. — Вона робить паузу і дивиться у вікно своєї крамниці на вулицю Мазарін, а потім повертається до мене. — Жовтогарячий пасує до багатьох речей, — пояснює вона. — Жовтогарячий личить будь-якій дівчині, він модний, пасує до мого волосся — а ще він дуже елегантний. Можна зробити лише якийсь

акцент, наприклад взяти пасок. Цей колір пасує і жінкам старшого віку теж. Навіть якщо носити усе жовтогаряче. Постійно, а не якогось певного сезону!

Ніколи не чула, щоб американка говорила про колір з такою пристрасстю. Я знаю, що певною мірою ця пристрассть з'явилася від того, що Валері — французенка, а англійська — це її друга мова, тому вона постійно намагається підібрати правильні слова, щоб підкреслити важливість сказаного, бо прагне, щоб її зрозуміли. (Я лише хочу зазначити для тих, хто бореться з французькою: ви можете не розуміти того, що сама ваша боротьба розкриває своєрідну пристрассть і енергію — тому говоріть французькою! Ви мусите це робити!)

Валері пояснює, що існує багато відтінків жовтогарячого. Існує жовтогарячий з коричневим відтінком. А ще з жовтим. Влітку жовтогарячий можна поєднувати з зеленим.

— І це не правда, що Париж — місто сірого кольору! — наполягає вона. — Подивись на захід сонця на Сені. Стань на мосту Пон-Неф десь о шостій чи сьомій годині і подивись на захід. Ти побачиш дуже красивий відтінок жовтогарячого.

Валері продовжує описувати своє перше захоплення жовтогарячим, коли їй було вісімнадцять і вона перефарбувала волосся з білявого в рудий. (Я б сказала, що зараз у неї практично червоне волосся.) Вона упевнено заявляє, що більше ніколи не змінить колір, тому що він заряджає її енергією.

— Мені не подобаються сірий і блакитний. Ці кольори занадто спокійні. Жовтогарячий заряджає мене енергією і робить мене щасливою. Життя не легке, і я не

схожа на дівчину, яка займається йогою. Я багато працюю. Я зустрічаюся з друзями і рідними. Я справжня парижанка.

Валері розповідає, як росла в Парижі. Про те, що її мати з Нормандії, а батько — з Англії. В Парижі їй подобається смачна їжа і дружба.

Ми говоримо про її крамницю і про те, чому вона стала такою популярною. Валері пояснює, що паризькі кухні більше не виглядають як окремі кімнати, як в старі часи, а перетворилися на студії, де можуть збиратися усі.

— Це менш офіційно, — пояснює Валері. — А ще це гарне місце для спільного проведення часу, коли усі можуть допомогти на кухні.

Я звертаю увагу на оливкову олію, яку вона продає в своїй крамниці. На пляшках встановлені розпилювачі, від чого вони більше нагадують дорогі парфуми, а не оливкову олію. Вона говорить, що вірить в хорошу якість і хороший стиль.

Валері розповідає, що в дитинстві дуже любила цукерки. Вона ходила до мадам Жанті⁵. Насправді вона не пам'ятає справжнього імені цієї пані, але в дитинстві Валері називала її саме так, бо любила карамельки, желейні цукерки і льодяники, які робила мадам Жанті. Ця крамниця здавалася їй такою чарівною, що вона мріяла її придбати, коли виросте. Що ж, минали роки, і Валері пішла у знамениту французьку школу моди *École supérieure des arts et techniques de la mode* (ESMOD), і саме там вона відкрила для себе прекрасне мистецтво дизайну білизни. Бачите, любов до цукерок і льодяників

⁵ У перекладі з французької *gentille* означає «хороший».

переросла у захоплення мереживом і шовком, стрічками і бантиками — усім цим шарудінням — і в цьому є певний сенс, чи не так?

Валері відволікається на розмову з купувальницею, котра завітала в її крамницю. Жінка прийшла, щоб купити трюфельну оливкову олію, і між ними зав'язалася жвава розмова про готування і звані вечери, а ще про те, що якісна трюфельна оливкова олія має не дуже насичений смак і містить в своєму складі трюфельну есенцію. Валері додає, що трюфельну оливкову олію потрібно використати за півроку і зберігати її у темному місці.

Коли Валері закінчує з продажем, вона повертається до нашої розмови і розповідає, що нещодавно була в Китаї, де зустрічалася з одним клієнтом. І між ними зав'язалася розмова про останні кольорові тренди в Парижі і поєднання білизни і певної їжі. Я була вкрай здивована:

— Ти поєднуєш білизну з їжею?

— Звісно! — говорить вона, виглядаючи трохи нетерплячою. — Білизна і смак — це одне й те саме. Чуттєвість білизни — це те ж, що й чуттєвість їжі.

ШІСТДЕСЯТ ВІДТІНКІВ СІРОГО

Керол Гійо і я знаємо одна одну вже багато років. Ми познайомилися в Нью-Йорку, бо обидві — затяті франкофілки. Я дуже хотіла познайомитися з авторкою одного зі своїх улюблених блогів — *Parisbreak fast*. Лише погляньте. Слоган Керол: «Я малюю паризькі мрії». Керол чудова художниця, котра надала перевагу подорожам над шлюбом (це так вона каже, але правди ви

ніколи не дізнаєтесь). Я відчуваю, що в майбутньому на неї чекає кохання, адже вона така чарівна і талановита. Перш ніж стати штатним блогером у 2006 році, Керол була дизайнером взуття в Італії і одягу у Гонконгу. Вона створила чудовий витвір мистецтва для провідної виноробної компанії Нью-Йорка та провела свої канікули в особняку «Вдови Кліко» у Верзі та різних замках у Бордо.

Оце так життя!

І ось у 2012 році у віці сімдесяти двох років Керол переїхала в Париж, щоб жити там постійно. Вона говорить мені, що зробила це, аби зекономити на авіаквитках. Ось така вона кумедна. І вона не виглядає на свій вік. У неї світло-рожеве коротке волосся, фірмові окуляри в червоній оправі і зелені очі. А ще вона говорить, що користується червоною помадою від «Мак» відтінку «Російський червоний». (*Примітка: треба і собі спробувати цей відтінок.*) Вона схожа на бешкетницю і виглядає на п'ятдесят. Сьогодні Керол живе в історичному місці на острові Сен-Луї у своїй художній мансарді, *chamber de bonne* (приміщення для обслуги на горішньому поверсі) в історичному маєтку. Поки вона малює і займається ілюстраціями листів і мап, котрі потім надсилає своїм відданим підписникам у всьому світі, вона може насолоджуватися чудовими краєвидами.

Так, вона справжній митець і знає свої кольори. Якось ми пішли на обід в особливо сірий паризький день у найстаріший ресторан Парижа — *Café Procope*, що на вулиці Стародавньої комедії. Ми замовили качку і два келихи шампанського.

Я запитую в Керол, що відбувається з кольорами в Парижі. І вона починає розповідати мені усі останні новини. Я цікавлюся, чому основна палітра в Парижі складається з сірого або чорного, а вона відповідає, що це все через паризьке освітлення. А потім змовницьки усміхається.

— Це місто недарма називають *le ville de lumiere*⁶! — А потім більш серйозним тоном починає пояснювати суть паризького сірого кольору: — Це сіре небо і вся ця мряка, сірі/нейтральні тони османських будівель і сірі вулиці викладені бруківкою. Це ніяк не стосується генетики, Марії-Антуанетти і погоди.

Чому художники завжди любили Париж і з'їжджалися у це місто? Кольори стають більш насиченими на тлі хмарного неба. Фотографи обожають хмарне сіре небо, бо так вони отримують найкращі кольори.

На тлі сірого неба яскраві кольори оживають ще більше. Це основна теорія колірності. Сірий виступає хорошим контрастом для яскравих кольорів. Ось чому можна побачити багато знімків із зображеннями яскраво-блакитних, жовтих чи червоних фасадів паризьких крамниць.

Яскраві і насичені кольори починають вигравати на цьому спокійному сірому тлі. Нам подобається блідий зелений колір крамниці «Л'Одоре», жовта етикетка шампанського «Вдова Кліко», жовтогарячі сумки від «Ерме», червоний «Едьяр», яскраво-рожевий «Фошон».

***На сірому небі яскраві
кольори оживають.***

⁶ Місто вогнів (франц.).

Усі кондитери обожають жовтогарячий. До речі, в Парижі жовтогарячий вважається дуже модним кольором. Він уособлює статус та розкіш і виділяється на популярному чорному тлі.

Я розповідаю Керол про Валері, вона з ентузіазмом усміхається і додає, що жовтогарячий також є особливим кольором компанії «Ерме» і щорічної виставки «Шоколадний салон».

— Парижанам подобаються яскраві кольори, але також важливо підібрати правильний відтінок — а все тому, що вони живуть у практично сірому середовищі. І колір їм потрібен для того, щоб дихати та існувати.

Після цього Керол додає, сміючись:

— Я наче аутсайдер чи щось позаземне — бачу те, чого не бачать французи.

Ми цокаємося келихами і промовляємо:

— *A la votre!*⁷

І ВИЙШЛО СОНЦЕ

Якщо ви були в Парижі взимку, то могли помітити плакати на станціях метро і на вулицях міста з рекламою зимових подорожей в теплі країни. На диво, на плакатах не було зображень пляжів Аруби чи острова Сен-Мартен, натомість там були кольорові фото Версальського палацу з яскраво-рожевими меблями і розкішними яскраво-рожевими шторами. На плакаті було написано:

«Cet hiver, prenez des couleurs.

Cet hiver, changez d'horizon.

⁷ За нас! (франц.)

*Prenez le soleil.
Changez d'itineraire».*

Це перекладається як «Цієї зими думайте кольором. Цієї зими розширюйте свій обрій. Насолодіться сонцем. Змініть свій маршрут». Для мене це одкровення. Хоча я не в змозі влаштувати подорож на острови чи у сонячну Флориду, я все одно можу «думати кольором». Я можу піти в музей. Або одягнути яскраво-рожевий шарф.

Покращити свій настрій
і навіть майбутнє можна,
змінивши колір.

БЛАКИТНИЙ НЕ ДЛЯ СУМУ

Подорожуючи Францією, я розумію, що люди дуже уважно ставляться до кольору. Як так сталося, що французенки мають природний дар обирати свій колір?

Деніс — художниця і велика прихильниця блакитного. Я була в Овілларі і проводила семінар з літературного письма разом з художницею Шерил Фронтьє, яка, у свою чергу, проводила семінар з акварельного живопису. Ми вирушили зі студентами на виїзне заняття у галереї *Bleu de Lectoure*, щоб дізнатися про вайду і те, як у Середньовіччі винайшли блакитний

колір. Деніс — тендітна жінка з дуже коротким волоссям і проникливими блакитними очима. Коли вона стояла перед величезною цистерною з блакитною фарбою, розмішуючи розкішну речовину дерев'яною лопатою, я не могла не думати про те, що вона дуже мудра жінка, яка відчуває свій зв'язок з історією Франції. Дійсно, вона зачарувала аудиторію письменників та художників розповідями про те, як з маленької вайди виділили синій колір. Вона підняла м'які зелені пелюстки, а потім передала їх натовпу, щоб всі могли роздивитися їх ближче, а сама, тим часом, продовжувала заворожувати нас своїми історіями про Францію XV-XVI століть.

Мене так вразили її досвід і розповіді того дня, що я придбала пофарбований вручну блакитний берет у сувенірній крамниці і зробила блакитний своїм особливим кольором. Після цього я більше ніколи не сприймала блакитний (або будь-який його відтінок) як належне, бо тепер знала, скільки роботи, зусиль і пристрасті було витрачено на його створення.

Новий семінар Деніс проходив у містечку Монжуа неподалік від Овіллари і був відкритим для всіх охочих. Народилася Деніс в Америці і виховувалася у Франції. Батьки оточували її класичною музикою і європейською історією. Деніс і її останній чоловік були у захваті від південного заходу Франції — вони буквально закохалися у французький блакитний. Вона стала знавцем вайди. Впродовж років вони з чоловіком тяжко працювали, і їм вдалося створити один із найбільш витончених відтінків блакитного. Мій берет був саме такого блакитного кольору. У жодної людини у світі

немає берета такого ж кольору, бо я трохи його вдосконалила.

Я запитую Деніс про те, як французенкам вдається розвивати в собі таку природну майстерність, щоб оцінювати і підбирати кольори. Вона пояснює, що вся суть в історії і символізмі:

— Впродовж багатьох століть кольори відігравали важливу роль у визначенні соціального статусу і географічного положення. Жінка обирала особливий колір залежно від часу дня, року, її сімейного стану і любовного статусу. В придворних колах Франції колір правлячої еліти завжди щось означав, чи то світлий відтінок блакитного, чи блідо-червоний, чи насичений золотий. Існував своєрідний кодекс поваги. І ці правила переходили від матері до доньки, незважаючи на те, були вони багатими чи бідними, мешкали в Парижі чи у провінції. Дрес-код визначався кольором.

Здається, що розуміння кольору супроводжувало французенок завжди. Вони демонстрували певну природну здатність обирати той колір, який робить їх красивими та майже завжди шикарними. Італія та Франція — це країни ко-

льорів у мистецтві, в історії та в оформленні. Маленька дівчинка вчиться, спостерігаючи за смаками та уподо-

баннями своєї матері. Це вроджене чуття. У Франції, де спокуса відіграє вирішальну роль, французенки використовують колір для зваблення. У французенок розвинена фантазія і вони не бояться яскравих кольорів, які здатні зробити образ привабливішим.

***Французенки
використовують колір
для зваблення.***

Не бійтеся яскравих кольорів.

Думка Деніс про те, що матері і доньки разом відчують кольори, дуже мене зворушує. Вони спостерігають за природою. Я виростила молоду художницю. Зараз їй тридцять три і в неї є власна донька, але я часто згадую про те, як вчилася писати сценарії в школі театру, кіно і телебачення при Каліфорнійському університеті, коли вона була маленька, і часто брала її з собою. Ми блукали в саду скульптур і ходили в художні

галереї. Тоді моя донька дивилася багато фільмів, створених студентами, і вирішила стати художницею, ще відколи навчилася ходити і говорити. Пригадую, як одного разу взяла її у вінтажну крамницю «Ретайм ковбой» у Ван-Найсі. Тоді у них з'явилися у продажу балетні пачки. Вони кош-

тували по долару, і ми купили десять пачок різних кольорів.

Сьогодні моя донька — мати маленької Джуні, займається графічним дизайном. А ще в неї дивовижний колір очей! Це те, про що говорить Деніс. Правильне сприйняття і розуміння передається від матері до доньки.

Отже, якщо річ у цьому, чому б не почати

сьогодні? Прогуляйтеся на природі, звертаючи увагу на кольори неба і дерев. Підіть в музей і придивіться до кольорів та відтінків. Подумайте, які кольори створюють своєрідну невидиму нитку між вами та вашими предками. Часом буває важко собі пояснити, чому той особливий м'який кораловий відтінок або навіть яскравий мазок пурпурного так приваблює. Втім, я раджу довіряти своїм інстинктам. Довіряйте інтуїції та емоціям, коли справа стосується кольору, тому що ваші предки — бабуся, прабабуся і прапрабабуся — спілкуються з вами крізь час, простір та історію.

Зупиніться і прислухайтеся до того, які відчуття пробуджує колір у вашому серці.

Урок школи паризького шарму

Багато хто з нас вже визначився зі «своїм» кольором, прислухаючись до порад експертів або дізнавшись з книжок, як обирати кольори, які личитимуть до тону шкіри. Все це дуже прагматично і має певну наукову складову. Французи також мають «свої» кольори для того, щоб з'ясувати, які відтінки (осінь, зима, весна, літо) найкраще їм пасують. Однак французьки переводять ці знання на значно глибший рівень.

Колір допомагає знайти *joie de vivre*, красу, мир, успіх і кохання. Чи можна так підібрати кольори, щоб привабити кохання? Французьки скажуть: так, *absolument!*

Практично усі француженки, з якими я знайома, дотримуються думки про особливий колір. Моя подруга, Марі-Джолле з Безансону, університетського містечка на південному сході Парижа, використовує колір різноманітними способами — вона власниця перукарні, тому часто експериментує з вибором. Вона полюбляє відтінки фіолетового чи сливового, і поєднує їх з несподіваним кольором металік — зі срібним жакетом або ж золотими кросівками. Це трохи незвично, але її вигляд притягує погляди і є дуже стильним. Якось ми з Джессікою навідалися в гості до її родини. Пам'ятаю, коли ми вперше увійшли до її оселі, то побачили кімнату, одна стіна в якій пофарбована у яскраво-жовтий колір. І на цій стіні Марі-Джолле вивісила капелюхи. Їх там було близько двадцяти і вони створювали абсолютно чарівне враження.

* * *

Визначте, яка кольорова гама пасує вам найбільше, і оберіть свій особливий колір, якщо ви цього ще не зробили. Крім того, простежте, які відчуття викликають у вас різні кольори. Що вам дає відчуття розширення власних обр'їв? Який колір відображає вашу особистість? Як ви хочете, щоб вас сприймав світ? Як ви хочете, щоб вас запам'ятав чоловік? Коли він подивиться на колір неба, чи згадає він вас? Француженки багато знають про колір; вони певні, що одяг і прикраси є глибоко особистими, тому вони займаються постійним пошуком себе. Навіть кольори їхніх автівок відображають внутрішній світ. (До речі, у Франції можна побачити багато маленьких автомобілів приємних

кольорів — рожеві, блідо-блакитні, жовтогарячі, жовті, світло-зелені і навіть бірюзові.)

Я знайшла чудову подругу у своєму рідному місті. Її звати Маріанна. Я познайомилася з нею на місцевого фермерському ринку, де ми з чоловіком продавали овочі за прилавком, а Маріанна продавала дикі квіти і трав'яні настоянки. На її рекламному плакаті було написано: *Jardin d'Iseult* («Сад Ізольт»). Її десятирічного сина звати Трістан, тож ця молода жінка одразу ж причарувала мене, і ось спекотними літніми днями, сидючи за маленькими прилавками і вітаючи покупців, ми стали добрими друзями.

Якось під час вихідних Маріанна і Трістан приїхали до нас на вечерю, і в нас зав'язалася розмова про мої яскраво-рожеві крісла. Так, незважаючи на протести доктора Томпсона, у нас тепер є два яскраво-рожевих крісла в своєрідному стилі Людовика XIV з геральдичними ліліями. Мій батько якось попросив пересунути крісло, і ми не зрозуміли, яке саме крісло він мав на увазі. Саме тоді Маріанна уточнила:

— Ви маєте на увазі крісла з борделю?

Спершу я подумала, що ця фраза мала б мене засмутити, але зараз зрозуміла, що мені це подобається. Так, це сексуальні крісла. Вони яскраво-рожеві і перегукуються з тим, що я донька дуже показної пані — водевіль/бурлеск, — а не якась там любителька бежевих диванів. Я дівчина, яка надає перевагу яскраво-рожевим оксамитовим кріслам, і, як жовтогарячий Валері, яскраво-рожевий наповнює мене енергією. Він робить мене щасливою.

А що ж робить щасливими вас? Може, це спокій блакитного, чистота білого чи бузковий? Або ж це може

бути яскравий жовтогарячий. Вся суть в тому, щоб знайти своє щастя.

І, між іншим, чоловіки обожають щасливих жінок.

Сприймайте колір, який ви обираєте, настільки ж потужним приводом для розмови, як і букет лілій на бульварі Сен-Жермен. Адже коли ви одягаєте щось особливо красиве, стильне і унікальне, ви надсилаєте мовчазне повідомлення про те, що ви почуваетесь впевненими і хочете трохи пофліртувати.

Практичне завдання школи паризького шарму

Скористайтесь шансом одягнути щось в улюбленому кольорі. Можливо, ви відчуваєте, що для вас це трохи занадто. Спочатку просто носіть цей колір як аксесуар, це може бути хустинка. Запитайте себе, що ви відчуваєте, і зверніть увагу на те, як люди реагують на ваш колір.

Спостерігайте за природою, щоб зрозуміти, які кольори привертають вашу увагу. Експериментуйте в оселі, додаючи барвисті акценти. Придбайте кілька диванних подушок і подивіться, як колір змушує вас почуватися і як він поєднується з оточенням вашого будинку.

Нехай ваші кольори розмовляють один з одним.

Зробіть це, розсортувавши спершу весь одяг в шафі за кольором, а потім витягайте кожну річ і додавайте до неї контрастну деталь. Зверніть увагу на те, що змушує сяяти ваші очі і запалює ваше серце.